

جوہان

ڈاکٹر فضل خالق

جوهان

(میان اُستمانی گچین پر بندانی گچین رجانک)

رجانک ءنزا آر: ڈاکٹر فضل خالق

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

.....	جوهان	ڪتاب ۽ نام
.....	ڊاڪٽر فضل خالق	نزا آروڪ ۽ جرنل ڪار
.....	2010	سال
.....	عزیز جمال دینی	ڪپوزر
.....	ہائی ٹیک پرنٹرز	پرنٹرز
.....	بلوچی اکیڈمی کونسل	شنگ ڪار
.....	500	ڊانگ
.....	200/-	بها

ISBN: 978- 969 - 8557- 63 - 8

ہما رجانک کارانی نام ء
کہ وہدیہ آہاں ودارانت

ماں امبازاں من ء تو گیر کائے
ماں جوہان ء اگاں درپشیت ماہے
(عطا شاد)

رد	پر بند نام	نہشتہ کار	ملک نام	تاکدیم
1	منی تران	ڈاکٹر فضل خالق		1
2	دعاے	بوگڈن چیا کووسکی	پولینڈ	3
3	بے تواریو بگ و پنت	کار پووج	پولینڈ	5
4	مات و پوشاک	روزے وچ	پولینڈ	6
5	دور و پستد	ہارسٹ بیک	پولینڈ	8
6	ڈوہدار	ہارسٹ بیک	پولینڈ	9
7	گڈی شپ	پال ایلوارڈ	فرانس	10
8	پہ درساں یک وڈیں روج	پال ایلوارڈ	فرانس	13
9	دود	پال ایلوارڈ	فرانس	15
10	انہی شعر بنداں نگرانیں	پابلونرودا	چلی	17
11	اے دل ووا ہگ انت	پابلونرودا	چلی	21
12	وابء	پابلونرودا	چلی	23
13	ہر روج چولیب آئے	پابلونرودا	چلی	25
14	غیر ہمراہ	گبریٹیللا مسترال	چلی	28

رد	پر بند نام	بہشتہ کار	ملک نام	تاکدیم
15	دعا	کبریلا مسترال	چلی	30
16	لہز	رڈولف ہیگلینگ	جرمن	34
17	اگاں بزانتیں	نیلسیش	جرمن	36
18	مرنگیں مرد عذاب	کارل وینڈیل ہائنز	جرمن	38
19	جتائی عراہ	ہائنز ش ہائے	جرمن	39
20	منگ	ہائنز ش ہائے	جرمن	40
21	پر بند	ہائنز ش ہائے	جرمن	41
22	ٹرس	ہائنز ش ہائے	جرمن	42
23	ہمرائی ء	ہینز بینڈر	جرمن	43
24	ہونیا	جوزف براڈسکی	سوویت	44
25	بہار رنگ	ایو جینی ایوتوشینکو	سوویت	47
26	عشق ء توک ء	ایو جینی ایوتوشینکو	سوویت	49
27	پہ رحم ء دز بندی	کیسوی بریو	گھانا	51
28	جنگ ء پر بند	اونرو لیز	گھانا	53

رد	پر بند نام	شاعر نام	ملک نام	تاکدیم
29	دیم تئی دستاں	سینگھور	سینی گال	55
30	یک وطن دوستے گوں دومی وطن دوستے	ڈیرک والکاٹ	ویسٹ انڈیز	56
31	بے سرعال	وولے شوینکا	نائیجیریا	59
32	لولی	باربرا میلکن		60
33	دتی زمینے و استاہہ کش	ون اسمو سلوریا		63
34	مہرے یک پر بندے	انیونیو جینو		65
35	گنویس مردم	ڈینس بروٹس		69
36	انچائیس عاشقے پر بند	فلیوین رینوو		70
37	دروگ پر پوشاک	کوزکا		72
38	پر بندے	ساری کوسکی		73
39	کسانیس استوت	ارنسٹ جونز		74
40	دز بندی	فروغ فرخ زاد	ایران	78
41	دورے چے	گناراک لوف	سوئڈن	80
42	ڈر سیس مرگ	ڈین ذاح		82

تاکدیم	ملک و نام	شاعر و نام	پر بند و نام	رد
84	امریکہ	رابرٹ فراسٹ	میل دا نگین راہ سر	43
86		میچ بورسلو وینا	Vision	44
88	آسٹریا	ہوگو خان ہوف منسٹال	دریں زند و سکوٹ	45
90	چین	لی تائی پو	دریاء سوداگر و ذال و یک کا گدے	46
93	کینڈا	مارگریٹ ایٹ وڈا	ہالتا کے و زرگ پُرانت چہ ترس و نمیم و	47

منی تزان

ہشاد و دہائی و دری شاعری و لہتین گچینیں پر بند دست و کپت گڈامن آہان و
 زوت رجانک گت۔ آوہداں اے کار و بالاد و کساس اینکہ نیست ات کہ مرچیک انت۔
 منی دل و ات کہ وہد ہر پیم دیم و روان کنت تہ رجانک دگہ دگہ شکلاں دیم و آیان کنت
 بلے دلہڈی میں کساس و رجانک زبان و را دست نہ کپت۔ نوں وہد کہ ہر پیم و دیم و
 روان انت اے کار و اہمیت ہم ہمکنہ گیش بوہان انت ”گچین گنج“ انچیں کارے ات کہ
 پہ زبان و داستا آئی پدانی رند گیری الم ات بلے..... نوں ”جوہان“ و شکل و من دومی
 انچیں کتاب و دیم و آرگ و آں کہ اے نہ ایوک و سیاسی و چا گردی راستی و مارگانی شعری
 پوشاکے و بتار و انت بلکیں ہما درملکی لہز انک کہ دیم و کثیت آئے زبان و رانوکیں
 موضوعات، نوکیں فارم (FARM) و نوکیں لہجہ دنت و اے پیم و زبانانی ہواری و دگہ
 درتچ بنت۔ درملکی لہز انک دیم و کثیت تہ منی وانوک و راوتی سطح و گیشینگ و کمک رسیت۔
 آوتی و دری لہز انک و دیم پہ دیمی و کت کنت۔ کمی و مارات و کش ات کنت۔ چریشی
 ابید زندر ہند و نظر یہ ہم دیم و کاینت۔ آہانی سرگوست و مشاہدہ ہم شیر Shair بنت۔
 چون و رجانک و چند و گران انت و پد امر دے کہ اصلیں زبان و مزانت گڈا و

گیشتر گران انت ء پداہما زبانان کہ مازانیس باریس چنکہ دگہ زبانان رجانک ء پداہنگ ء
 سربوتگ۔ باریس آئی اصلیس روح چون انت؟ ہما اصلیس زبان ء، آئی زبان ء واہندانی
 زند ء وتی جیرہ انت۔ آہانی بنل ء محاورہ آہانی وتی راجی تب ء بنت۔ آہانی تاریخ، آہانی
 جغرافیہ، آہانی شعری روایات، آہانی شعری ضروریات، آہانی لہزانی بنزہ دُرس دگر انت
 اے دُریس نازرکیان ء دیم ء دارگ ء جہد ء من متاں کہ من سوب مند نہ باں۔ البت
 جاگے جاگے من Rhythm ء را، دارگ ء جہد کنگ۔ حالانکہ پرے مقصد ء داستانثری
 رجانک گہز بوت کنگ ات۔ چیا کہ نثر ء تہ ء مانا ء خیال دو مین شرتریس ہیجے جاہ کت کن
 انت۔ اگاں من آسرمیس گزر ء لوٹ پیلوکت نہ کنگ انزن گڈا اے قدرتی حبرے بیت
 تخلیق و تخلیق انت، آئی بدل ء کساس رجانک بوت نہ کنت۔ منی دز بندی انت ہے ء
 ہے گوئیس دومی جیرہ ہان ء دیم ء داران ء ایشی مطالعہ ء بکن انت ء پداہمے رھشونی ء ہم
 بکن انت۔

ڈاکٹر فضل خالق اور ماژہ

(31-05-08)

دعاے

بوگڈن چیا کووکی (پولینڈ)

او خدا

من و ماں جہراں کورا
بلے ہور و ترپے مہ کن
من زمین و پدا آگ نہ لوٹاں

من و نپے و تہ و دور دئے مالک
بلے بینگ مسکے مہ کن
کہ من گوں ذمبل و جپا شرتکلیں شہد و
شیر کنی و گیشی و مراں

من و ماں ہونگے چنگل دئے
بلے من و ماہیگے مہ کن ہاوند
کہ من بے مارگ بوہگ و
و س و داشت نہ کناں

من و ماں جنگل و دور دئے و میان
چو کہ سروپ دراجیں کاہاں کپیت

تا نکه من ءسہر مودیں ادرک
شوہازکت مہ کن آنت

من ءبے تواریں سنگے ءماکش اللہ
بلے لندن ءدمکانی
فٹ پاتھال راہ مدے

اوخذ! من ترس ءلرزاں
ءاے بے مہریں شہرے
دیوالاں پلنگاں
تو من ءآ سے ءمان بڑ اتگ

نوں چہ جمبور ءکش
ءیک بے تواریں اسپتیں
استینے ءہوار گج

بے توار بوہگِ عِ پنت

کارپوچ (پولینڈ)

وہدے یک پاتوے ہز کنت

وتی بانزلاں نزا آ ریت

چیہالے بیت

”بے توار بو“

وہدے بالی مُر گے ترا س کنت

وتی بانزلاں روجِ عِ دیمِ عِ شانیت

چیہالے بیت

”بے توار بو“

اے پیمِ عِ اے پنت دیگ بیت

کہ ابید بزمِ مشے عِ برو

پیل ڈرم ☆ عِ سرِ عِ پاداں ایر کنت روٹ

مردم زمینِ عِ سرِ عِ

بے توار سرِ جہلی عِ

در چک کنگی عِ چہ ڈگاراں ردوم زوران انت

چو کہ ہز تنگیں مردے عِ پٹ پنٹر رانت

Drum-☆

ماتِ عِ پوشاک

روزے و سچ (پولینڈ)

منی کسانیں چک بان ء پتریت

ء کشیت

”تو یک جونوارے ء“

ء من مُشکے“

من کتاب ء را آنگومان بُراں

چجگ ء بانزل جان ء رداں بنت

آہانی بدیں ساہگ

دیوالانی سرء اشتاپ اشتاپ ء سُرانت

ء من یک جونوارے

ء آ یک مُشکے

”تو یک گر کے ء“

من یک بُرے“

من آئی رند ء کہاں، تاچیناں آرا

ہمن یک مگر کے آں
 دریگانی شیشگ چو برمش أنت
 چو کہ تہاری ء مگرک ء مگرنگیں نیش
 وہدے آوتی مات ء کرز ء روت سلامت ء
 آئی سر مات ء پوشاک ء گرمی ء
 اندیم بیت۔

دورِ عچ پستد

ہارسٹ بیٹنگ (پولینڈ)

ہرچی بوتگ

چماڈور

چماڈورغ باز پستد

تیر وٹنگ و تو ارغرا

چماڈو شکت بازیناں

حرج سزایے دیگی ات اش

دات انت اش

آؤ چوش کشت ہم انگت

نام منی ہم مان بوتگ

مائیں بے و زندگی انگت

زندگ انگت مائیں بے

ڈوھدار

ہارسٹ بیکنگ (پولینڈ)

ڈوھ نام گپت ڈرس بے
چاہاں یکے من ات

دومیاں ہم گشت
بے تواری ءتوار، تہ بیگو اہ بوت
آہاں گشت پہ چند ءرک ء
آ کجا انتت کہ پہ پہا ز انت
شہراں وتی
ء امرگ ء
کہ آئی بال ات خاموش چچک
ٹرس ء سیکار چاں کور گرت انت
چم آہانی

چاہاں یکے بس نام گپت نہ انت
آئی کہ ڈوھ ءراوت من ات

گڈی شپ

پال ایوارڈ (فرانس)

اے کشوکیں گوانڈیں دنیا
 دیم ء کنت گوں بیکس ء بیوس
 چچ گپت آئی لنگہ ء
 آئی لوگ ء آس مان داریت
 آئی پوشاکاں ہم زنت
 آئی پادے سواساں چچ کپت
 آئی چکت ء وہد ء چامپیت
 اے کشوکیں گوانڈیں دنیا
 زند ء مرک ء فرق ء نزانت
 سیاہیں ربآں اسپت کنت ء
 غداراں آکنت پہل
 لیزاں کوزار ء بدلیں ایت

(۲)

چون عجب بیت مادیوال ءراتیلا تک بہ دیاں
 پتا چوش کنت دنزاں پر و شیت
 ءاے چه مئے بوہگ ء بیت انت

(۳)

آئی ء دست اش پُشت ء بست انت
 سرین اش وہل کت
 (ء) آئی سرء رائگے پر اش کت
 تانکہ مرک ء زندء اشت اش

(۴)

شررنگی پہوشی ء واستا جوڑ بوتگ
 (بلے) او شررنگی پتو بازیں بازیں بیم است انت
 اے دست کہ چہ تی سینگ ء گلاستگ
 کشگ ء اوزار انت
 اے دپ کہ چو برز الہان انت
 پنڈوک ء پہ کچکو لے ء کار ء دنت

غائے شزیں شیرء کاسگ
چو کہ کسی یے گلرء وژا انت

(۵)

پیدا بوتان من یک منزئیں ماژی یے ءچپت ء چوئان

من وارنگ، من کندات، واب دیست

لج اول گت من

زندگ بوتان من چوسا ہگ

روح ء راجوں الہان انت من شتر زاناں اے

روح کہ سرجم مان ہر ڈوبرساہ ء کشیت

ماں ڈرئیں چمانی توک ء پمہراں یک تڑمے بیت

غارس ء پشت ء وش کپیت

پہ ڈرساں یک وڑیں روچ

پال ایلو ارڈ (فرانس)

زہم ء کدی ماماں نہ کشاں زوراک ء دل ء
 بزگ ء بیوس ء دل ء ءے مان کشیں
 بزگ ء اولی چم ء شانک
 ء دومی غریبی ء

ایشان ء چون پہاز انت اے زانگ لوٹیت
 اگاں، نادوستی ولگؤج گوں مابوت نہ بیت، تہ
 من یک نیمی مہر ء راسک ڈوباراں
 ء آہاں کہ چہ وتی گناہاں
 نادوست کنگ ء لائق مارا جوڑ کنگ
 (۲)

یک مرگے کسانیں بال کنان انت
 آسمان ء اے پراہیں زرع
 روچ ء بانزل ہست کدی؟
 (۳)

آئی کنگدگ پہ منی داستاآت
 پہ منی داستاآ آ زگ بوت

چو کہ بلا ہیں آجنگے اُت
 آچو جنینی کو شرم ۽ ڈول ۽
 پہ منی و استادیم ۽ اوشتات مگر ۽ نہیب ۽
 اسپرے بوت نا انصافی ۽ دیم ۽
 نا انصافی ہر جا گاہے پاداں نہ سمھ کنت
 نا انصافی پہ بے کستاں
 نا انصافی مرد ۽ سر ۽
 نا انصافی گنوک ۽ سر ۽ سک کنت اُرش
 آ کہ زان اُنت روچے و ہدے راج چے بیم بیت
 آ ہان ۽ من کندگ ۽ دیستگ
 جنجال ۽ زور ۽ توک ۽
 ماں وتی ہوناں و شرنگی ۽
 پہ آ یو کیس کندگاں کند کہ
 زند ۽ کندگ،
 آئی تہ ۽ یک چیزے دگہ ہم
 ودی بوہان انت

دود

پال ایلوارڈ (فرانس)

اے مہلوک ءِ شریں دود انت
 چہ انگور ءِ کشیت شراب
 آس ءِ کار آنت چہ کوئلہ ءِ
 بازیں دروتاں مردم ساز آنت

اے ہم دودے مئے مہلوک ءِ
 جنگ ءِ جنجال ءِ وت ءِ رکیں آنت
 مرک ءِ بیم ءِ داران ءِ آ
 زندگ مان آنت

اے مہلوک ءِ دلجمیں دودانت
 آپ ءِ بدلیت رژن ءِ توک ءِ
 واپاں راست ءِ مانا ءِ دنت
 بدواہاں ہم براتی کاریت

اے یک دودے کوہن ء نوک انت
 ء اے زند ء سرجمیں رہند
 کہ چہ کسانیں چک ء دل ء گر
 تا نکہ مزنیں مزنیں جاہاں آ، سر بیت انت

انشی شعر بنداں نگرانیں

(To night i can Write)

پابلونرودا (چلی)

مرچی آشپ کہ نوں بہ گندے بیت
باز نگرانیں شعر پر بندگ
من نیساں کہ، شپ، مردچی پُزشت
لرزگ ء دور ء بُرز استال انت

شپ گوں لوڈاں وتی ماں آسمان انت
سوت الہاں کنان ء گردان انت

مرچی آشپ کہ نوں بہ گندے بیت
باز نگرانیں شعر پر بندگ
ہو، من ء مہر ات گوں ہمائی ء
کے آرا اول دوست بوتان من

سرشپاں انچیں باز رنداں چو
مہرے ء چے رجینگ من آرا
ء ہے جلمگیں دراں زند ء
دائم ء آرا مہر گرنگ من

آرا گوں من ہم مہر باز است ات
 کتے آرا اوں مہر دات ات من
 آئی بے توار ء زَنڈ زَنڈیں چم
 چونہ بوت ات ماں آہاں مہر مہ بیت
 مرچی آشپ کہ نوں بہ گندے بیت
 باز نگرانیں شعر پر بندگ

چوں بہ جیراں کہ آنہ انت کر ء
 چوں بہ متاں کہ آرا باہینگ
 اے شپ ء گرانی ء کلوھے گون
 گوں نہ انت آتہ گیش گراں پیت
 شعر روح ء چے ایرکپ انت انچو
 چو کہ کاہ ء سر ء کپیت پیڑاپ

بوت چے کہ اگاں جتا انت آ
 داشت نہ گت آرا عشق ء پہ ڈو لے
 شپ در ہیں بوت اے وڑا برباد
 آنہ ات دزرس ء ، نہ ات ہمراہ

ہج نہ انت بس ء نوں دگہ ہج نیست
 دُور یک سؤتے کتے الہان انت

چونیں آوازے دُور دُور ء کھیت
 زانہ راستے کہ آرا باہینگ
 انگہ سدک نیاں بلے من دل ء

انگہ چٹوں منی شوہاز کن انت
 انگہ نیادے ء واہگ انت مارا
 دل منی چون آرا درگج ایت
 آنہ انت کہ کش ء ، نہ انت ہمراہ

پوشنگ برف ء چادر اسپتیں
 شپ ہما انت ء درچک ء دارہما
 وہد ء گردشماں دُرس ہماہاں بلے
 کسے کہ آنہ انت ، تہ آماکیں

خیر، اے گپت و الہم انت زاناں
 گوں من ء نوں نہ داری مہرے آ
 ہو، بلے وہدے ات کہ من آرا
 چکہ ہوشامی مہراوں گرت ات
 وہداں انچیں من ء ہے رگر ات
 چون گویا کاں انچیں زورے رسیت
 (کہ) آئی گوشانی اندر ء سر بیت

دومی بیگ ہو، نوں دومی بیگ انت آ
 چو خدا مُرزی کیں منی مہر ء
 آئی استین ء کھربائیں بدن
 آئی آواز ء پُر ملاریں چم
 نوں دگہ کسے ء نصیب ء انت
 ہو، اے راستے کہ نوں گوانائی من ء
 سیادی یے نیست ہج، پدااوں کدی
 چوگشے مہر انگت ء ہست انت
 عشق بیت سک گونڈ بلے مردم
 دیر کنتیں شموشگ ء آئی

من شپاں انچشیناں چکھ براں
 زرتہ امبازاں آئی ء را وتی
 روح ء چوں گت کناں وتی سدک
 راستی! دیریں آراباہینگ

مرچی بل کہ کساس ء در بیا انت
 تو کہ آدرد مارا بکشات انت
 گڈی پر بند بہ بنت تئی نام ء
 مرچگیں شعر ہرچی پر بست انت

اے دلِ واہگِ انت

(When i die i want your hands on my eyes)

پابلونرودا (چلی)

اے دلِ واہگِ انت ہر دیں مر گے بیٹ
 پہ منی دیدگاں دست تئی ایری بہ بنت
 اے تئی دستِ گندیم، اے نیکیں نگاہ
 تو بہ بکشے، منِ دنت نوکیں دے
 من پدا نریں دستاں سماراں کناں
 کہ منِ ماں جہان برانت دیمِ

اے منی واہگِ انت تو سلامت ہے
 اے منی روح بیہتیں ماں و اباں تئی
 تو کلوہاں گواتانی بشکن مدام
 پہ تو وشبو زرانی بیا آنت مدام
 ماترا ہردمانِ دلِ دشتگ
 تو ماں اے ریکسراں انچو ملاں ہے

چو کہ ماہلن اہنگ دُرسیں عمر ءِ وتی
 انچو زندگ ہے اے دل ءِ واہگ انت
 تو پہ گر میں ہوا یے من ءِ دل نہ بے
 تو کہ مہرے منی، تو کہ شان ءِ منی
 تو کہ پر بند ءِ سو تانی جان ءِ منی
 تو ابدماں ہے، تو ابدماں منی

تیکہ تو ہمال بہ کن ہرہما منزل ءِ
 اے منی عشق پتو چو رھشون بیت
 تیکہ تئی مہرانی تہ ءِ برمش دنت
 اے منی ساہگ ءِ رنگ ءِ نور ءِ جلاشک
 تانکہ ہر کس بزانت اے کئی برکت انت
 کہ منی گال ءِ لبز چوش برہدار بنت

وابء

پابلونرودا (چلی)

بیا ء تو مے وایاں بو
 منی ءے بس منی ءے تو
 گوں آرام ء گوں وش وش ء
 اے درد ء مہر ء کار ء گپ
 نہ بنت ہچمہر بے آرام ء
 ستر چماں کہ اندیم انت
 بلے شپ کنیت وتی پاساں
 تی رنگیں گلاب ء بو
 کش ء آتاری ء واب انت
 منیت وایاں دگہ کے
 منی وت تو کہ ہمراہ ءے
 اے وہد ء موجے گوآرینیں
 نہ بیت کے منی ساہگ
 چیا کہ بس تو ہمراہ ءے
 بہار ء چو نمیراں تو
 چو مہر ء ماہ ابدماں تو
 چہ واب ء نازکیں دستاں

تئی مچ ۽ پین کہ درشاناں
 مہار ۽ دزیز واپاں بارت
 تئی نریں اشارا ھے
 دوئیں دیدگ منی بندانت
 چوبالی مرگے ۽ بانزل
 من پشت ۽ تئی ۽ کایاں گوں
 اے چولانی ہواری ۽
 تئی من بوجی ۽ رند ۽
 من ۽ را آپ بلن ۽ بارت
 شپ ۽ طوفان ۽ دنیا بیت
 پہ ہرکس ہرکسی تقدیر
 من ۽ بس تئی ہیال ۽ واب
 من ۽ بس تئی ہیال ۽ واب
 منی ۽ جند نہ انت ھے
 ابید تئی دلبریں واپاں

ہر روج ء چولیب ءے

(Every day you play)

پابلونرودا (چلی)

ہر روج ء چولیب ءے
 آسمان ء تو ساپیں درء
 مہمان منی اوگران تمیں
 باریں چے پیم ء تو کائے
 آپ ء تہ ء گلاب ء تہ ء
 گوں مہرے کہ مئے دست ء انت
 ہر روج پلانی (اے) گچہ
 تو چریشی ہم گیش ءے
 (من) چاکہ عشق ء توک ء آں
 توبے درور تو کیما
 بیامنی رکز ء من شانناں باں
 پتو گجرہ پتو پل
 نام ء تئی استالاں جناں
 من گوں دوتانی لبراں
 چون اتے تو من بوشت بچاراں
 چہ تئی آہگ ء ہم ساری
 گوات ء ترندیں کولے کنیت

دريگ مے لکيت ترندی ء
 مرچی آسمان دام ساچ ء انت
 ساہگ چوکہ ماہيگ کوت
 گوات ء دُرسين لوڈ گراں انت
 ہور ء پوشاک درگرت انت
 ججشک نذانت، بال کن انت
 ہيروپ، ہيروپ ء ہيروپ
 من و چوکہ نہ گيشاناں
 اے انسان ء زور انت کہ
 ہيروپاں تاک بال گرانت
 شپ ء دراجي ء سنگارے کہ نئدر بوت
 ہيروپانی ترنديں گواتاں شنگيت انت
 ہرپيم بيتیں زاناں من ء رایل نہ دے
 رکز ء بيا من امبازاں
 امبازاں چوژس ء کسے امبازيت
 تی چماني توک ء ديتگ نوکيس برمش ء نوکيس شہم
 او منی دلبر انگت کارے
 پے من نوک ء شریں پلن
 تی بدن ء چے آتارانت آدشبوواں
 آدہداں غمبادیں تبدء ہونی کوللاں چے مُرت انت

بالی مُرگ، ءُ جہل ءُ کپت اَنت
 دوست ءُ مارا تو، سک باز
 مرچی بازگوں و شیاں من مست مست پشانان
 لٹانی تئی برورداں
 ہرائی ءُ ویل ءُ سکی دوستیں دلبر (تو) باز دیتگ
 چہ منی بریں ارواہ ءُ اے دنیا دلبر دور تھیت
 نوں و چہ مے نام ءُ دنیا دیم ءُ وتی ءُ آنیم ءُ کنت
 یکہ گشتاں ما اے دیتگ سہب ءُ روکیں استالاں
 مے چمان ءُ چکت ات، سہب ءُ لہمیں برانزاں چکھ
 رنداں پتا ساہگ بست
 باپیں گنت تئی وش سارنگ لہزانی مے استیناں
 مے دنیا ءُ دیریں شق ءُ گوہر ہم گوناپ دینت
 نوں و من چوش فکر کناں کہ دنیا اے بس
 جند ءُ تئی و میراث انت

من دلبر تئی و استا کاراں
 بچکندیں پن گہساراں
 رنگیں پن، آتاریں پن
 نوں اے واہگ بس سرا تگ
 من پہ تو چو، بہ کناں چوکہ
 پن ءُ رنگیں موسم کنت گوں
 سُہریں، جلوہ ءُ براہانی، چیری ءُ درچکاں

غیر ہمراہ

کبریلا مسترال (چلی)

گلوست آنوں دگہ کے ء ہمرائی ء
 دیستوں آرامن وتی چماں، چداں ملان رواں
 انچو وش وش ء گل ات وشیں سمین
 ایمنی یے واب ات ماں راہ سرانی زانراں
 ء ہے کم بھتیں چماں کہ من دیت آئی ء
 اے وڑ ء پیم ء کہ آملان رواں

مہر داریت آگوں دگہ کے ء
 ء ماں دنیا ء اتلگ بہارہم گومے
 ہرگورا اسپیت ء سُہریں پل سڑپ انت
 زیملاں شکیت سمیں موج ء سرء
 مہر داریت آگوں دگہ کے ء
 ء ماں دنیا ء اتلگ بہار ہم گومے
 ماں تیاں ء کندہ ء بوپ ء سرء

دوی ءِ پے آئی ءِ درشانت مہر
 چو کلیں تاریخ ءِ ماہ
 پے ملوری تاب ءِ چچان ات وراں
 جلگہی ہجہلی زرع زرد ءِ رائے
 چے دگہ تاہیر دنت ، درمان دنت
 غیر ءِ ہمراہ بیت زاناں آدام
 آمان امین ، کرارانت یک وڑا
 (خدا ہم ءِ ہے بے توار بیت)
 غیر ءِ ہمراہ بیت زاناں آدام

دعا

کبریلا مسترال (چلی)

منی خُدا

پہ دو میانی ہاترا من پخت برء

تئی دیمء دست بستگ سردرء

دعا گنگ

من مرچی آئی ہاترء چواتلگوں تئی درء

منی آذات ء بہرے ات

حیاتیں زندمان ء تا سے ات

آ شہد ء چانگ ات

پہ زند ء فصل ء تو م ء دانگ ات

منی آ ہڈ ہڈ ء توک توک ء مجھے ات

پہ زندگی ء ہاترا آوا بگیں دوائے ات

پہ اشنکگ چوسو تے ات

منی پہ جانگ ء آجگ بندے ات

منی خُدا

من پماہاں دعا اول گرتگوں

کہ آہاں سچ نزا شنگوں

من ء آ دوست ات کہ نوں پمائی اتلگوں

بہ بکس آئی، پہلے کن

دل و گون نیک کارے ات قسم وراں

وتی آگر تگیں ہرا بیاں و مر تگ ات

ہمک پہ چیز و ہا تراہائی نرکیں دل و

موج موج مہرے ات

آپہک دامن ات چور وچ و ساپ و ستہیں

برانزے و

بہار و در و شم و وڑا ہائی کنٹ و ہستی ات

منی خدا

مہ کش کہ آراپہ دعا و ہج حق نیست

کہ آئی تگیں زبان و ہج کدی دعا نیا تک تئی

پہ نیکیں رحمتاں

کہ آئی یک انچیں روچے و

ابید تئی اشارہ و

وتاس جت وتی سر و کڈ و لگ و

چو پند انے و کہ پزشت و چنڈ چنڈ بوت

منی خدا

مس چے کشاں

گون مہرے و مس چکت اتگ

ہمائی ریشمیں جبین ء ادریں ء گلاب
 ہمائی سینگ ء عذاباں تہنگیں دے
 آدل کہ پل ء گوگ ء مدام نرم ء تا جگات

دل ء تلارآت آتہ چے
 بلے اے مہرے ہجی ات
 آاے وڑآت کہ دیمتر ء
 چر آئی بارے چست بوت
 آزانگ ات کہ آئی یک کسانیں پئے ء
 من بہہ نہ باں
 من زاناں آئی ء منی دل ء مراد ء و قرا ء
 آپ زہراں مینگ انت
 بلے من ء و دوست ات آ
 ہرچی بوت، بلن ءے بوت

تہ نوں اے دراجین سرشپ ء
 تی در ء من اوشتا تگاں چوسوالی ء
 نگاہ ء سر، زمین ء سکت
 کہ تاں نہ بنت منی دعا مستجاہ
 مس انچواشتاں ہر شپ ء
 صلیب ء میسھ جان ء ننگ کنت
 عشق ء راز پاشک بیت پچیں دے

پادکثیت چودل ء مستی یے ملارے ء
 یہود ء امت ء نبی !
 تو و زان ء شری ء
 ساعتے ء انچشیں چتور گراں بیت صلیب
 چوپل ء ہارے ء
 منی خدا
 بہ بکش آئی ء
 بہ دے تو آئی ء را نور ء رنگ ء جلوہ ء
 تنی چہ ہر یک گتے ء
 ہزاراں و شبو کثیت در ء
 ہمک دمان شہم گت
 چہ نور ء رنگ ء برکت ء
 ماں دشتاں پلن ہم سرپ انت
 سنگ ہم بخت سہر
 اے جنگلانی ساھدار
 ارس رہچاں زارزار
 اے برز ٹلیں تیہرانی
 تلاء سنگ سپید بنت
 اے گریونت برف ء دیدگاں
 گڈا جہاں زانت شری ء
 تو آئی ء را بکش انگ

لبر

رڈولف ہیگلینگ (جرمن)

اے چیزء بزور
 اے لبرے انت
 سگے ء سرءے توشت کش
 کند کہ پز شتہیں یا اناں
 کارچے ء ڈؤل ء مان برے
 پے در چکے ء
 مانے کش ہماہگ ء دل ء
 نندیت باریں یا اناں
 ایشی ء تو گت دے آئی زندء
 سہریں گوشت ء شر پتریت
 ایشی چہر کم زور نہ بیت
 ہر دیں آ کشیت ءے در ء
 بازھیال ء دلگوش ء
 ایشی دستگ کوہنگ جنت
 ایشی چہر بیت گنٹ گونگ

ایوک ء بس ایشی شکار

کلاہنیں زور ءے کاریت

یا اتاں

ایشی تہ ء یک چیزے است

بلکین ء اے گزانی انت

آہن ء اے گزانی ء دستانی تن

ء نشان گروکیں نیت مستیں چمانی

سچ پیر نہ ہیت

تو آراد و ردے ہر پیم کہ ہست

ہر دیں اے ریکے ء کپیت، ہلے ء ہمود

ہر دیں پٹے کاریگ کنت

گذااے مز میں چیزے انت

اگاں بزانتیں

نیلے سیش (جرمنی)

اگاں بزانتیں

(پہ) کجام چیز ء تئی نگاہ ء کرار گپنگ

آنگے ات؟

کہ باز رندی نگاہے نوش ات

نگاہ ہما کہ پہ آئی کوری ء بوت انت

زمین ات زانہ؟

سواس ء سوہینگ ء مراد انت

ء ساری ء پیم

چہ بازیں ترکانی ہور ء چچی ء سستگ ارشاں

آراہ انت گڈی

تر اسلام ء پہ موہ دات انت

پہ ڈرسیں راہان

مدام آہاں تو گام گرتے

ہر ابیں آ پانی یک گوارے

چموکیں رودے کسانیں بہرے

بکندے بدواہ ء پُشت ء لونجانیں چو کہ گونے

یا (چہ) بہشت ء سر بوتگیں گمانے، کسان کسانیں

یا زمین بیت آ

زمین کہ کس ء رامہر ء چھم ز بہر نہ کنت انت

ترا چہ گوات ء نشانیاں دنت پہ بالی مرگاں

آ دنت باور ترا پہ ارواہ

(کہ) بازیں جنجال ء ڈکت ء ویلاں

بیت تل پزوش

مرتکبیں مردءِ واب

کارل وینڈیل ہائنز (جرمن)

نوں کہ آ آرامءِ مُرتکب
 بیا کہ آرامزن کنئیں
 آئی داستایا تگار جوڑ کنئیں
 آئی داستا موڈگ کاریں
 مرتکباں پتا پیدا کنگ شر آ سراتی
 کہ ما آہاں ہیر وہ کنناں
 چمبہر نیا انت آپہ نہ منگ
 دنیا را گہتر کنگ آ چے باز گہتر
 یک یا تگارے جوڑ کنگ
 مادتی پچکاں گشت کنناں سک ارزانی آ
 (کہ) آئے راج آ کوہیں کلکات ات
 اے زاناں کہ
 پہ ہر مقصد آ زندگ بوت
 مقصد هست انت
 پہ ہر واب آئی ساہ واد
 واب ہم هست انت
 واب انت
 مرتکبیں مردءِ واب

جتائی عِراہ

ہائرشہائے (جرمن)

رؤے تو ہرجاہ ء اے منی دل
 پہ مہرے گوں تو آپیش بیت انت
 وتی بدیاں کن ءے کہ تو گیش
 منی اے دوستی اوں گیش بیت انت

لیس پہ مور ماٹی مارا چکیت
 ء مہردانی مئے دست ء کشیت
 اگاں تو لوٹ ءے من ء بہ چٹ ءے
 گذا پہ مہر ء تنی دل بہ کشیت

منگ

ہائٹرش ہائے (جرمن)

وہدے ترا تئی زوراکی ء گشت
 بے توار بوت ئے چارات بیزاری
 وہدے من آہاں براہ ء نما دات
 تو گشت شاعر چوں لہزاں درآری

پر بند

(بانی) ڈاکٹر فضل خاں

ہائٹرش ہائے (جرمن)

شالا منی پر بند پلن بوتین اُنت

آہاں ہوار گیک راہ داتاں پتو

(تو) وشبو ء رنگ اِش پہ وت ء زرتیں

شالامنی پر بند دروت بوتین اُنت

من چیر دکائی راہ داتاں پتو

(کہ) تی انارک اِش ایمن بہ کرتیں

تُرس

ہائفرش ہائے (جرمن)

منی زندگی ء تہارتیں وہداں
 یک شتریں خیالے ء روژنائی دا تگ
 نوں آ خیال ء مارا ایل دا تگ
 سیاہ ء تہاریں شپ پمن اتگ

تُرس ء تہاری ء باز چک کسانیں
 تاچینگ ء پہ
 الہان ء سوت جنت

من چو کسانیں چکے ء پیم ء
 انچو تہاری ء سوت ء جناناں
 زاناں منی گت وٹ نہیں الہاناں
 بلے چہ دل ء اے کشیت ترساں

ہمرائی ء

ہینز ہینڈر (جرمن)

یک کارچے مئے گنن ء
 دو یک وڑیں بہراں بہر کنت
 من چہ ہما جاہ ء تنگاں
 ہمودا کہ تئی لٹاں تاس چنگ
 منی سواساں گوں برو
 تئی کوٹ من ء باپ دنت
 وہدے زمستان کئیت
 ماچہ یک چھے ء گریواں
 ماشاماں دروازگاں ڈکیتاں
 منی واب ء تہ ء تئی واب
 منی وابانی تہ ء من انت

بوسنیا

جوزف براڈسکی (سوویت)

ہر آدھد ء ہر آساعت

تاس ء وہدئے ٹلائے

یا کہ نندے کرم کشئے

جان ء زورء کھٹکینئے

گٹ ء ٹائی ء بندئے

انسان مرنت، انسان مرنت

چوٹ چپوٹیں . نامانی

تیر بارائیں ماں شہراں

آس جتیں لوگانی تہ ء

مہلوک نزانت کہ پرچہ مراں

انسان مرنت، انسان مرنت

ماں کسان کسانیں اے ہلکاں

آہان ء کہ کتے نزانت

(پہ) گریوگ آہاں وہد نبیت

(پہ) رکست آہاں عہد نبیت

انسان مرنت، انسان مرنت

انسان مرنت ہم آوہداں

وہدے دار أنت وازی آں

چہ آئی ء وازان ء پخاں

آئی سکین ء رہنداں

انسان مرنت، انسان مرنت

برا سدارنی راجانی

دُرسیں دنیا ء لوٹ انت

(بلے) دیم ء در آگ سک گرانیں

ہست انت نوکیں دنیا یے

(کہ) بالی ٹرس ء بال نہ بنت

نیگی ء فرشتہ سرہم نہ بنت

انسان مرنت، انسان مرنت

درسیں بُت کہ ماتراشتاں

دُرس نہ منق أنت قایلاں

وہد ء واستا أنت توہگ

آ کہ ساہ قربان کناں

انسان مرنت، انسان مرنت

وہدے ہیکے . فرد راہ دنت
 ٹی وی لیب ءِ حالان دنت
 مات وتی کہ چکت ءِ را
 آدماں ہم لولی دنت
 انسان مرنت، انسان مرنت

کشکین ءِ کشوک ءِ را
 وہد ءِ قلم و کیشین ایت
 ءِ گوں جارے انچو کشیت
 ماترا را چو زاناں
 تو و کشوک ءِ ہمراہ ءِ
 انسان مرنت، انسان مرنت

بہارِ رنگ

ایو جینی ایو تو شینکو (سوویت)

منی تئی دچارزندء دردیس ساعتاں بوت
 منی گوارا دھج نیست من ء ہے گمان بوت
 چوبام ء آسگ ء وڑا تئی وتی اے
 رڑنے ات کہ شنگ ماں جہان بوت
 ماں جنگلان، کور ء ماں زراں
 من ء وتی دل ء تب ء رنگ رنگ رسان بوت
 ء آ جہاں کہ انگت ء من ء گوں آژناگ نہ ات
 من ترس ء لرزاں، زننزاں
 سباہ نوکیں سمبراں
 گند ء چاراں ماں دراں
 اے بے گومی اے ارس ء لاس
 چودت سر ء مہ بنت هلاس
 من جنگ نیاں وتی اے ترس ء بیم ء گوں

کہ ٹرس و بیمنی و عشق و منزل انت

منی اے داہگ انت ردیت، مزن بہ بیت

بلے نہ بوتگ گوں من و

من عشق و پانپاں بلے میاریاں

من زاناں سرپداں

کہ وہدسک زوت گوزاں

جتا یانی شام کنیت پدا

اے بہار و رنگ

پیش نہ داریت دروشے

عشقِ عِتوکِ

ایو جینی ایو تو شینکو (سوویت)

عشقِ عِتوکِ تو باز شترے!

ہج نہ ٹرسے.....

یکے آں من

ترس غلرزاں ہر ہر گامِ

پہ تو گوں من بدوائی بیت

بوت نہ کنت

چیزے بلکیس دات نہ باں

پہ تی و استا

زندِ قہریں اے رنگ راہاں

کہ آرتگ تو انچو ماراں

دور منِ ماں جنگلِ بیٹاں

لانکاں لانکاں کاہِ پٹاں

جاہ کجام انت

پلن کجام انت

ہج نزاناناں

وہدیہ سرگوست کارۂ نیت انت

چے بہ کناں من اینکہ زاناں

تو دمبرنگ انچولوٹئے

دیمۂ گرداں بے امبازۂ

غوتو اتکئے وت امبازاں

”آسمان نیل انت مرچی سکتۂ؟“

زانئے مرگانی نام چے انت؟

ہمو، بکش نوں چیۂ ودار انت؟

گش کہ انچو تو مارا بر!“

من اے دابۂ برواں کجا نگو؟

پہ رحم ء دز بندی

کیسوی بریو (گھانا)

ماتی ادیرہ ء پہ سجدھے ء اتلگیں

ماکہ بچاں گلزمین ء

پہ سلامت آرتگ آشپانک ء اے لگ

بے تو ارادشتا تگیں آ گوں تل ء

ساپ کنان انت: سور ء ترمپاں چہ وتی انچک ء

مرگ ماں جند ء کدوہاں نشتگ انت ہیک ء سر ء

آودار یگ انت بام ء شیر کنیں سکو تاں جن انت

ساہگ ء ماں تیا باں زرع گواراں (چے) لکناں پیوست کن انت

دم پہ دم دیم ء آیان انت

دہقان تیوگیں روج ء ذمبل کشی ء پد آس ء چا گرد ء

نشتگ کو نہیں قصہ اشکنانینگ ء انت

مانچ اے زمین ء تی درگاہ ء لوئیں مراداں

مے سینگ پڑ انت چہ پر بنداں

مے لٹ لرزانت چہ ویلانی از کیشی ء

شپ چراگ استالانی دیم ء اوست انت

ء آس جموریں روج ء دیم ء اوست ایت

چکولے ء پڑیں کاسگ مزین کورانی دیم ء اوست ایت

بلے ماتی غریبی ء بزگی ء چکول ء گوں

یک دلجے ء درگاہ ء دیم ء

سوالیگ اوستا تگیں

جنگِ پر بند

اوزولیمز (گھانا)

نوں مئے واپ ماں اسپتیں کفنِ ء بیت
 جنگِ مردیں زھگانی سرءِ کچنگ
 نوں منی واپ ماں اسپتیں کفنِ ء بیت
 زھگاں، سردار ء آئی ہراہاں بن ات دیم ء رواں
 بدواہانی ٹوپاں بن ات گزندانت
 غنوں ماؤرس اسپتیں کفنِ ء آرام کنان
 مئے دیم ء روکیں گامانی نہیب ء زمین لرزیت
 جنگِ تاں مئے لوگاں سربوتگ
 ہر کے کہ لگورانت دور بروت انت
 آگوں جنیناں، آچو جنیناں لوگ ء بہ نندانت
 بلے کیشیناں کہ
 چہ مئے جنگِ ء روگ ء کسے ء ہم مئے جنین آدمانی
 نیمگ ء چار ات، زندگی نہ بیت انت

(کے عہدیتگ ماتے عہدیم عہمارع کدی

آئی عہنچ وارنگ)

مارا پہ جنگ عہ زور پڑینگ بوتگ

عہ بدواہ مئے سر برعہ اوشتوک

پہ مردین زہگاں گوں آہاں مرگ الم بوتگ

بدواہانی ٹوپ عہ گزند عہ دوتاں تو ساہیل عہ بن

سروتی زرنگ دست عہ دل عہ ما، اتکلیں جنگ عہ

جنگ عہ پڑعہ مارا ساہوتی دیگی

ماپہ مرگ عہ اے جاہوت گیشنگ

مئے ٹوپ مئے چبکی عہ بے توارینت عہ

مئے تیزیں کاٹارتاں گڈی ساہ عہ مئے ہمراہ بنت

ماپہ مرگ عہ جنگ عہ پڑعہ راوت گچین کرنگ

دیم تئی دستاں

سینکھور (سینی گال)

تئی دستاں جنگولے ء سیاہیں دیم انت
 کہ چہ تالہ ء کلکشاناں چکار انت
 چہ کوہساراں من روج ء راتی دید گانی زر ء بڈگ ء دیگ
 من کدیں وتی زمین ء رادو وار ء گنداں
 تئی دیم ء ذگریں در ء
 من کدیں تئی سیاہیں گورانی میز ء دیم ء نشت کنناں
 شہیدیں سوڑ گانی کدوہ تئی ساہگ ء جوڑ کنگ بوتگ انت
 من بازیں آسمان ء بازیں پتھاں گنداں
 ء چہ دو میانی لٹھاں آپ تنگاں
 ء چہ لیمو ء گیش تا جگ بیت
 من دو میانی ملگورانی ساہیل ء و سپاں
 بلے ہر سال
 و ہدے بہار ء شراب منی رگاں رٹن دنت
 من پداپہ وتی لوگ ء سوگی باں
 ء تئی چتانی ہسور سوانا ء تنگیں زمین ء شنز انت

یک وطن دوستانے گوں دومی وطن دوستانے

ڈیرک والکاٹ (ویسٹ انڈیز)

عزت دئے مئے خاموشیء
آ کہ پہرہ پینگ صیل انت
چیزے کشگء ترس ء لرزانت

گیشتر ذمن چوسہ وارنگ
(کہ) ہر دیں شہرء ہسورء گلورنگ
آئی ٹرند ء زوریں تو ارء
من آواز ء دریا زائنگ

اے دید وکاں چے چے دیتگ
مردہا ہاں کہ من زائنگ
آنچولدانی مشک ء پیمء
آسیگ گریوان ء نوزگزان
درا جیس ہونڈاں چیر بوہان انت
من چہ آہان سک بہہ منتاں
مُشکانی ہم بازیں تہراں
لوگانی مُشک، باگانی مُشک

گر جاہانی ابد الیس مشک

غ آ شاعر

من زاناں کہ جوڑ نہ بنت آ پھمے ریشکوشک

غ آ ریشکوشک

ہر دیں مارے گھاں گنداں

مست بھینت انت

بدی کو نہیں فکرے منوک

آخر روچے بندی عترس

ہونی نشان عترین انت

گردن عتوک

غوندے اے جست گراں کہ

جست ہما ہم یکیں کو نہیں

چو کہ واجہ چی انت بدی؟

انسانی چیے؟

بدی کہ چائی

دپتر پد انت

بدی کہ دوزواہ عریہ پینگ

منی اے گپاں گوش بہ دار ات

پیر؎ کما شیں مارے ؎ گپ اُنت
 من اے درسیں تام اوں چٹنگ
 من اے دُرسیں باریگ دیتنگ
 (منی) خاموشی ؎ عزت ؎ دئے

من اوں دیتنگ بازیں زر مہشت
 غدا ریاں کہ بدلینت اُنت

پہ جنگاں ہرا میں

من اے مناں کہ رد پکتاں

من کُشنگ اے زانہ گوانکاں

ماں کو ہساراں ترمپانی

انچیں لکھاں زباناں

کہ آراہاں سنگ ؎ تلاریں ہم پلے چووش سزپ اُنت

من کُشنگ اے نیزہ اُنت کہ گویاک ؎ متاگ گرا اُنت

مئے تہلیاں شتر بہ گند ات

مئے زہراں ہم شربہ من ات

نوں ماہچی گوش نہ داراں، راہ رواجی اے گپاں پے

ایشاں مان نیتیں مہچ مارگ

آ کہ پہ ریپینگ ہیل اُنت

آئی نوں ہم لٹ سُر اُنت

بے سرہال

دو لے شوہن کا (تائیجیریا)

ہنو، انجین ء انجیں تنداں

چاہاں ماکہ واپ تاناں

گند ء مکند، ء جہل ء بالان

داب ء نہیے کہ جہل ء کنیت

نگرہ برانزانی کہ روج

موکو ڈرسیں لالان کارانت

آرا مہمانی کن آنت

لوی

باربرا میلکن

”اماں! اماں!“

آشوب چیئے؟“

”اونچ منی ادساہ منی“

اے انچیں جگے مردے کن انت

سک برد انت ءساہ دینت“

”اماں! اماں!“

ماگوں انگریزاں جنگ کنیں؟“

”ہہو! بچ.....! انچو.....“

”اماں پرچے جنگ انوں نیست؟“

”انچیا کہ آہاں مارا بندی گریگ!“

”اے وہدء ماغلا میں، اماں؟“

”ہہو، بچ! تو کہ بوتئے“

”چہ تو ساری!“

”دوست نہ بیت انت اماں غلامی!“

”من زاناں بچ!“

من زاناں چودیر نہ جلیت!

یکے تئی ناکو!

غماڈر سیں سیاہیں مردم

نوں تو بہ وسپ

بہ وسپ! نہ وسپے ترا جناں نوں!

”اماں! اماں من ہم گوں باں؟“

”ایناں اُردل! فوجی بوٹ تئی پادان دراج أنت!

بس تو بس کن، بیج منی وسپ!

لشکر مردم تئی پیمے چوہڈے جونے

کسان نہ بنت!

تو اتوں گوں وت تو پکے اے لیبوکے

راجی بیرکے بزیغے واپ بہ کپ

آشوبے پے واپ بہ گند

شرانت منی بیج!؟“

”شرانت اما!“

”شپ تئی وش بات“

وتی زمینِ عواستابہ گُش

ون اسموسلوریا

شپِ عحصارِ

پہ من منی پت مزنیں شہرانی قصہاں جنت
آ قصہء جنت ہر ہماشپ کہ لوگ ء وہدے پہ وردنے ء
صحیح نہ بیت انت

ء اے شپانی کس اس ہمنکس چوسال ء روچاں

شپِ عحصارِ

من ء منی مات کول کنتیں پہ نوکیں پُچاں
کہ نوکیں پُچاں من عئید ء روچ ء وت ء بہ پوشاں
ہمک رند ء آ گوں من کول کنت
بلے نہ موکیت وتی زبان ء

شپِ عحصارِ

کہ گوشنگیں لاپ چہ کرم ء کوگاں چکار بنت انت
تہ گول گولائی ء نچیں

”ادماہ مارابدئے پہ دامی تو شیر ء گوشت ء

پدا ترا مادمین ءے بدلاں“

غلامیں مردانی واب! وہدے وت ء را آزاتی ء بہ گنداں

آداب چُکائی! دلِ آءِ کہ آماہِ ریبِ اُنت
 جہاز اتلگ غلامِ بندِ
 جہاز اتلگ پدا برے
 ہمک شپِ آءِ زمین چہ ڈتکالِ آءِ ساہ دنتِ اُنت
 ہمک شپِ آءِ پدا چہ زندمانِ آءِ زند زوریت
 اوگٹارِ زیمیلِ غمِ چکارِیں
 او تو اراں بے ساہکینِ آءِ ہتگیں
 شمشے گوں! استالاں نیادِ چپِ آءِ
 گو رھشک بوتِ اُنتِ مادرائی
 آ ورونا چے ز بہرِ آءِ دورِ اُنت

او مردمانی تو آءِ گوانکاں
 چہ دردِ آءِ دوراں لکشتہ رنگِ اش
 آءِ زند شمار اسکیناں دنت کہ
 زمینِ آءِ و استاگشاں بے سوتاں
 زمینِ آءِ و استاگشاں بے سوتاں
 وتی زمینِ آءِ گوں مہرِ آءِ سوتاں
 کناں بے الہان

مہرے یک پر بندے

انگریزی میں

ہر کدی من پداروچے برانزاں گنداں

(کہ مرچی منی داستانہ انت)

تہ او منی دلبر

نیوگے پٹاں مادتی بچکندانی لڑاں کماہاں

ایمنی ے گوات ے یکے دومی ے ہمراہی ے روئیں

اے تائیں ے روئیں راہاں

اے استالاں چکاریں کوہانی تہ ے

ے اے براہ داریں و ابانی بچگی ے

مادست ماں دست سفر ے روئیں

ماسوت جنہیں

انچیں سوت کہ مارایات انت

ے انچیں کہ انگت مارایات نہ انت

وہدے من یک رندے پداروچے برانزاں بہ گنداں

(کہ مرچی منی داستانہ انت)

تہ او منی دلبر

ماہا بے نامیں مردمانی بازیر قبرانی سرء روئیں
 مودگ کاریں غگر یوئیں کہ آچہ ماسنگ انت
 دلپز وشیانی آشوبء، ابید جنازہ، ابید موتکء
 روجء ہماروشائیء

(کہ مرچی مئے واستانہ انت)

ماروئیں اوئشی دلبر
 ماروئیں غآہاں کشمیں
 آہاں کشمیں کہ من اتکاں
 آہاں کشمیں کہ ما آتکیں
 غماراہست انت مہرگول یک دگرء
 غگو ما بازیر قبرانی بے ناماں، ہم ہست انت مہر
 و ہدے من پداروجء رزنء دیدار کناں
 (کہ مرچی پہ من نہ انت)

تہ منشی دلبر

مئے بیرک بنت بالا
 چیا کہ آجوئیء ہے فصلء یک برے
 ماکنیء ہوشگے بسنداں غشکیناں
 شتریں برانی رنگانی میکیء دئیں

۽ ٻه زندگيناں وٽي بهييه ۽ زور ۽ ندر ڪنهن

ماديم ۽ رواں ميں مني دلبر

تانڪه وٽي چڪائي لئيب ۽ داستا آسمان ۽ ٽيلين

چادر ۽ سر ۽ بي بي ۽ گدان ۽ نقش ڪنهن

هڪور بيا..... هڪور بيا

(هڪور ديتر ۽ در ڪنيت)

وٽي وديگي ۽ سر ڄمگت ۽

مني پس ۽ ڏگاراءِ گوار

ماهڪور ۽ وش اتڪ ڪنهن

ماروچ ۽ وش اتڪ نه ڪنهن

هڪور مني دلبر ماديم ۽ رئين

زمريل پز شانت

درس ماهڪور ۽ نميرانين زند ۽ رودينين

مڪين برزين فصلاني سبزي ۽!

دل ۽ بروڪيس مرگاني آوازاں!

لوگ ۽ پتروڪيس مردمانی پادبز مشاں!

هڪور ۽ ستاهاني سڪوتان

چدزمين ۽ دگه زند ۽ رسيت

ء جو ہر داریں مردمانی دیم ء رو کیں گرا نیں گاماں

منی دلبر!

مے وطن ء زیبائیں دامن ء

نوکیں نوکیں رنگ درپش اُنت

ماکر پاس ء بازیں در چکانی تہ ء

دروت ء بچکدانی نوکیں

زندے ساج ات کنہیں

ء پھیانی جاکیں زمیل ء زمیل ء

سرچنڈان ء دیم ء رکیں

دیم ء رکیں مادیم ء رکیں

اومنی دلبر!

گنویں مردم

ڈنیں بروٹس

بوت کنت کہ ماگنویں مردمانی ٹولی یے آں
 بے ماشاعرانی بدن اُستا کارے ہما آسن انت
 کہ آئی سرے جہنگ ء

یک نوک ء پتا کیں منز لے پہ راج ء دیم ء کھیت
 ماوتی ساہ ء ندر کنہیں ء نوکیں راستیں منز لے دست گریں
 ء نہ ایوک در آدیں ہا کمانی زمزیلاں پروشیں
 بلکیں وتی ہستی ء قربان کنان ء وتی ٹیگ ء
 ہون چکریں لککاں چے رژنے دست گریں
 ء آدمی ذات ء حق ء جہد ء تانکہ مرگ کنہیں
 خدا من ء راست ء ہمراہ روگ ء زور ء،

بھیسہ ء باور ء بہ دنت

سر مچارانی ارواہاں!

(ہما کہ زانت، راستی ء آجوی ء ہا ترا مروت انت)

غلامیں پیرکانی ارواہاں!

(ہما کہ آجوی ء جوریں ء گرانیں نہاد ء سر پدا تنت)

من ء دلبدی دے ء زور بہ دے

من ء ہم چو پلکیں ء ٹپی میں نیوگ ء جوڑ کن ات

انچائیں عاشقے پر بند

فلیوین رینود

منی شکلیں گلاب

منء چومہر مدئے

وتی ساہگ ء وڑا

کہ ساہگ شپ ء بیگواہ بیت

من ترا تاں بام ء برگ لوناں

نہ کہ چوسیا ہیں پلپلاں بہ لوٹ

کہ باز سوچ انت

اگاں گونگ انت

ترا زرت نہ کناں

سر جاھے ء وڑا ہم من ء مہر مدئے تو

آئی سرء تیوگیں شپ ء ہوری کوزیت

بلے سباہ ء مردم چہ آئی دور دور تجھت

بزنج ء وڑا ہم نہ

کہ یکہرے درئے ء دل نیت پدا

نہ کہ چوچہ ہیں گشتانگے ءوڑا

نکہ گوات ءبیت زوت ہوار

نہ کہ چوشہدے ءوڑا

کہ شیرکنی و الہم انت بلے انچائیں چیزے

من ءچودلبریں وابے ءبہ لوٹ

تنی زندگی شب ء

منی اُمیت روج ء

کتے زرتؔ گبرے ءوڑا

مدام ماں زمین ءمن ءدوست گون بیت

ءمرے نمیرا نہیں سفر ء

یک پاداریں دوستے

کیلا باش ءکور ءوڑا

کہ آپر پچان تڑ کئیت انت

منی گنار ءہاتر اساز کنوک بیت

دروگ ۽ پوشاک

کوزکا

چه دُرسیں دمکاں گوزاں من آزگ
 پرآہاں ڳٽے کہ آبه کنڊاں تہ بن بہ کنڊاں
 چه دُرسیں دمکاں گوزاں من آزگ
 پے گنوکی ۽ بن من ۽ را آکیز بہ کن أنت
 چه دُرسیں دمکاں گوزاں من آزگ
 چو درچک ۽ پیم ۽ کہ برف جان ۽ رابل بہ پوش أنت
 چه دُرسیں دمکاں گوزاں من آزگ
 من چو براں کہ وت ۽ کشو کے بریت ۽ روت انت

بلے تی من اے دروگ ۽ پوشاکاں بہہ نہ پوشاں

پر بندے

ساری کوئی

زندگی بنی آدمین و دیگ بوتگ

تاکہ آگیشیت بہ کنت

کہ چے پیم آئی ارواہ بال بہ کنت

آسمان انت سرگیں اوژناگ کناں

سبزنگ استال و وشرنگیں ڈگار

گلز میں پہ ڈڑیں دپ

انچوسدیت

چو کہ نلگن

کسانین عسوت

ارنٹ جوز

ماکسانیں، ماکسان غ ماکسان
 ماکسان غ سک کسان
 برزانت مکیم
 اے ہاترا کہ آہاں ما انچش کنگ
 غ جہان غ بد قسمتیں بہرانت ما
 غ جہان غ بد بخت تریں ویل انت ما

بنگاردیں، تو ماں کشیں
 اے ہاترا ما میں کسان
 غ زمین غ دزیزیں ملکاں چچ کنیں
 غ پیدا ما تنگہیں گندیم، زمین غ
 کو چک غ و شہو غ و استاد عا کنیں
 چہ وتی بالاد عا و سر پدیں
 اے ہاترا ما میں کسان
 جا کہ انت مے و لجر ع پاد
 بلے اینکہ کسان، ہم ما میں

کہ گوں مانگن رو دینت مہیت

اینکہ کسانیں ما بلے

(کہ) اے نان مئے لاپ ء نہ روٲ

ما کسانیں، ما کسان ء ما کسان

ما کسان ء مسک کسان

جہا دہیں جہلا دی ء

اے ہاتر اما نیں کسان

اے برو کیس ما دن ء چا تاں روٲیں

شہم گرو کیس گو ہراں یکجاہ کنہیں

(کہ) زورا ک ء تاج ء گروش دینت

وہ دے آئی گنج ء تہ ء کمی یے کنیت

آنوک نو کیس باراں مارا بار کنت

ما کسان، اینکہ کسان

کہ گوں ہمیں مانگے ء گیشینگ ء

سنگ ء بلے مادات میں

اینکہ کسان ما ہم نہیں

ماکسانیں، ماکسان ء ماکسان

ماکسان ء سک کسان

ما مچی یے زائیں وت ء

کہ باہر ء مئے زور ء واک

گلزمین ء واجہانی ہاترا

ماڑی ء گر جا ء مینار جوڑ کنت

ء پیدا زردار ء باد گیر ء رونت، سجدہ کن انت

آئی در ء گو کو کنان ء جہل بنت

ایتکہ کسان ماہم نہیں

کہ دیوالے جوڑ کنت میں

بلے فرش ء سر ء چچک ء روان ء ما نہیں

ماکسانیں، ماکسان ء ماکسان

ماکسان ء سک کسان

انگت بلے موردانگاں

چے ریشمی تاراں، جو کیس چیلکاں، ہم کو پت کن نہیں

ریشمی تاراں مزن نام گڈ کن انت

سرچی یے مارا ریت

سرچی یے کہ مادئیں

آئی ء ما سر پدیں

مادا تگیں بہر ء دتیک ء سر پدیں

اینکہ کسان ماہم نہیں، کہ چہ ماگدے ہم گو پت مہ بیت

اینکہ کسانیں ما بے

کہ آئی ء پر گت نہیں

ما کسانیں، ما کسان ء ما کسان

ما کسان ء سک کسان

دزبندی

فروغ فرخ زاد (ایران)

سرپدیں تئی گُشتن ءِ منت گراں

نوں من ءِ حاجت نہ انت وازانی تئی

من غم ءِ اندوہ ءِ رھر دیتگ انت

پہ خُدائی تو من پوسند ءِ برا!

تومزاه ءِ جامگاں راڈ راڈ کن

تو منی رنگانی بیاشہداں پہ تنگ !

من چے پیم کلازیناں اے دراجیس شپاں

من دکر جاہ ءِ دوارے نشت نباں

دہد ہے ارواہانی یکجائی ءِ

بیا منی چاڑانی حوشاماں پرورش

بیا نیراں کن متاہیس ساحتاں

بیا من ءِ یکجائی ءِ تاماں پہ بکش !

تئی نگاہ چوشمے ء شہم ء وڑا
 ہستی آئی پاتو ء بالاد ء پیم
 دلکشی ورنائی ء دوڑانت ستر
 عشق انجین ءے گنوک کنت ہروڑا

بیا من ء امباز ء داستا تو بہ ژپ!
 چیری ء اندیمی ء گارات کن
 من سچاں ء من مراں آس ء تہ ء
 پہ خدائی تو عذاباں چے بہ رکت!

دُورِے چے

(I see you after off)

گناراک لوف (سوئڈن)

من ترا

اینکہ دورِے چے چارال اود دوست

دنزغ ووتیں تہارین زرے عرولہ

پا آ یگ

یک پاکیں قبایے گورا، کز چک، کز چک

ع

تو کدیں پتہاں وتی شانکے پمن؟

اودر آ مدنی

تنی گورا آ ہگ عسک جہدء اول من

یکیں من

چو کہ دستاں منیرگاں ویک چپوے

بس یک چپوے عُدگہ آ گور

پہ زورے کن أنت کرس بوجی ء پوت ء

ء ہے کش کش ء ء

منی پا دء دست بے ساہ بنت

اے روج ء شپانی ہواری نہ گیش

آہانی ”آپ چر“ ء ء کچنگ بوجی منی

ہو بلے تئی نشا، تئی ریز

مھکمی داشکوں

بس تئی جندانت

چو منی

دُرسیں مُرگ

ڈین ذاج

”درسیں مرگاں مرچی کشیں ما

دُرسی دُرساں“

شپ پُٹان ء سیاہیں گواراک ء آنچو گشت

ماواں اُشکت خاموشی ء قہریں شپ ء

آمے باغ ء مرگاں یک یک جنگ ء اتنت

ء من زانتوں

نوں مے سہبان بالی مُرگے پادنه کنت

گوں اے فکر ء دلگزانیاں ارواہ ء مے جاگہ گت

”دُرسی دُرسیں..... بالی مُرگ“

آہاں گشت ء

سیاہیں بانزل (پہ) انگڑی من ماراں گت

زردیں دیدگ سیاہیں گوارگ ء

مُرگ ء داب ء روک روک ء ہم چاران اُت

”توچے چارے باریں اینگو؟“

”درسی دُرسیں مُرگانی ما

ہوناں چوساں، ہوناں پٹاں“
 آہاں گشت ءمن بازٹرس ات
 بلکیں بکندے انچیں شپے ءتاروکی ءواب ءگنداں
 چنڈ چنڈ بہ کن انت کا پول ءمے
 ءمے خیال ءکدوہ ءپٹان
 سٹھاں ترندیں ایر بدینت سر ءکڈول ء
 اودا کہ مے سوتانی اے بالی مرگانی درنگ جاہ انت
 ڈرسی ڈرسی آ بالی مرگ
 ہر نیم ءمن زردیں چٹھاں سیاہیں گوراگی
 گتی گنداں گردن ءتوک ء
 ء چیزے ءمے ارواہ ءر اٹش ٹش کرنگ
 کشکیں مرگے اے منی ارواہ
 ”ڈرسی ڈرسی مرگان ءما
 تل دین ءکت کنیں“
 دوستیں آسمان ءچیر ءیک
 سیاہیں گوراگے چہال ءآت

پل داتگئیں راہ سر

(the road not taken)

رابرٹ فراسٹ (امریکہ)

زردیں تاکانی جنگل ء ء راہ
 ناگت ء گیش آنت پہ دو بہر ء ء
 اوشتاں حیرانی چو مسافر من
 (کہ) شت نہ کنت مردم ہور دو کشکاں
 تانکہ چم کارء یک بزیں تابے
 من ہے راہ ء ہورت ہورت چاراں

ء پدا دومی راہ من گپتوں
 یک وڑے آئی حق پن گیش ات
 سزگ ء وش ات ء نہ ات پاد مال
 گندگ ء چوکہ یک وڑانت رھر
 (بلے) باردوئینانی ہمسرء ہمسگ

ۛ ہما روج ۛ سہب ۛ دوکیں راہ
 زردیں تاکانی کوتاں اندیم انت
 چچ نشان نیست ات پادپدانی
 (ۛ) من پہ زانت یلداگک ہما رہسر
 پہ دگہ کس ۛ پہ دگہ وہدے
 راست زاناں ۛ اینکہ من زاناں
 ڈرسیں راہ ، سربنت پہ دگہ راہاں
 کثیت کے باریں پہ کئی واستا

تانکہ چنت وہداں گپ ہے مانیت
 آرا گیر آریت اے ملوری مے
 زردیں تاکانی جنگل ۛ دوراہ
 ناگت ۛ گیش انت پہ دو بہر ۛ ۛ
 زوراں من یکے ، راھے انچیں نئے
 آو زندمان ۛ کدیں بالاد انت

ۛ - نہانت

VISION

میچ بور (سلوانیا)

آزگیں چمائی

کوریں گامانی

آدم گریءِ گڈی پانگ پڑوش وارت

مئے سرء بانء

یک جرنیلے بے سراوشتا تگ

آتوارء کنت

کے آپ ورگ لوٹیت

آپ مہ وارت پیشک

آپء مرگے گون

کے نان ورگ لوٹیت

نان مہ وارت پیشک

نانء مرگے گون

کے فکر کنگ لوٹیت

فکر مہ کنت پیشک

فکر مہ مر گے گون

کے زندگی لوٹیت

زندہ کنگ پیشک

زندہ مر کے گون

گذری پانگ آدی ذات

عسر بان

یک جرنیلے بے سریں، باریں

چہ کجام پاندہ پتا حملہ کنت؟

دریں زندہ سہاوت

ہوگوفان ہوف منستھال (آسٹریا)

بوریں چہانی گلاڈو چکھ روچ کسان ء مانیت
پہمیت کے ، کے سر پد بیت ، آردیت ، مریت
رند رند ء ہرکس ہرکس راہ ء وتیگ ء رہادگ بیت

زپتیں نیوگ ہم وش وش ء چوش کشت کہ شیر کن بیت
ء رند ء ماں اے سیاہ شپاں چوبالی مرگ ء مریت کپیت
ء پدا دگ لہتیں روچاں پد ہا کاں گوں آہوار کپیت

اے گوات کہ چو تزدی کشیت ، ہو شنکین ایت
لہزانی اے امباراں ، انچش انچش عمر گوزیت
نگراں وہدے ، دنگراں وہدے ، وہدے وہدے وشنی ریت

میگ میگ اینگو آنگو راہسراں اے راہ روئت
شپ آگاہ چو روچ ء رنگ ء آہانی دل داگ دینت
نیست اش ہچی براہ ء غا کہ لہتیں آہاں انچین أنت
بازیں جہدانی برورد ء شہر ہے آباد بھینت

تیوگیس دنیا ۽ هر پاند ۽ آپه درورمف نه بنت
رند ۽ ارسانی اولمب انت بچکنداں بے تام کن انت

هردماں چونوکیس لئیب ۽ حاصل باریں چه چه بنت
چوکه بیگواہیں بوجی ۽ عمر گوزیت ۽ کنٹ نہ جنت
آخر آئی منزل چه ۽ آخر آئی تیاب کج انت

آرا باریں رتگ چه ہم آکہ درساں دیم ۽ انت
آئی کشتگ "شام" ۽ لہز ۽ آئی دُرسیں گپ کت انت
گران انت ہم اے لہز ملوری چائی هر وہد ۽ گراں تربیت
گرانیں شہد ۽ چانگ ۽ پٹوک، انگت چائی گراں تربیت

دریاءِ سودا گرِ ذالِ عِ یک کا گدے

لی تائی پو (چین)

وہدے موڈنی، من چت ء کپت انت

پیشانی ء

ڈن ء لیب گت

پل اول سرچت

اسپ ء سوار لڈاں لڈاں ء تو اتک ء

آ لگ ات سرچت

منی چا گرد ء تو سکت ء گشت ء

مے جا گہ ماں ”چوکان“ ء ات

گوٹڈ ء کسانیں مادو انسان

بُر زچہ بدوائی ء گماناں

چارده سال ء وہدے بیتاں

او منی ولجہ

دات اش من ء راتنی لوگ ء تہ

من سک لچ گت

لچ ء چے من ہج نہ کند ات

سرائے جہل ات

دیوال چاربات

کسے ء کہ ہزار بہ کشتیں

چکت نہ ترینت

پانزدہ سال ء ہر دیں بیتاں

نیں کم کم ء سوہو بیتاں

لوٹ ات من کہ

اے جان ء ہاک تئی توک ء بییت

ء من دائم انچش باتاں

پرچہ دریگ ء

من بروان ء راہ بہ چاراں

شانزدہ سال ء وہدے بیتاں

”کوٹوینین“ سفر ء رپتے

آپ چرگشت انت

ماہ پنج گوست انت

شادی آنی دشیں آواز موتک پیم بوت انت

ہر دیں رپتے، پادبات رگزات

نوں ولوگ ء دیم ء رستگ

رنگیں رنگیں کاہے بونگ

اے سک باز انت

نیست کے کہ آہاں درکنت

پیر گزوات ءے چے جو پاگ ءے

تا کہ رچان انت

آبا گے کہ رو برکت انت آئی توک ءے

پا توانی ز بریں با نزل تنگہ رنگ انت

اے رنجیں انت من ءے یک پیم ءے

عمر منی ہم دیم ءے روان انت

ہر دیں ”کیا نگ“ ءے کچگ ءے بیائے

مارا پیش ڈاہ کن

من تنی چارگ ءے چگگ ءے کایاں

تاں ”چو فوسا“

ہالتا کے عزرگ، پڑانت چہ ترس عؤبیم ع

مارگریٹ ایٹ وڈ (کینڈا)

وہدے کسان کسانیں ماڑی من جوڑکتوں
تیا بانی ریکسراں

اتک انت کشاد کشاد ع

ادا کل گوجیس مشین

میت تہ ع گت انت اے کلانی یک کش ع

وہدے من جان ششت ع پہ وانگ ع شتوں

راہانی درا جیس ترکاں من پادایرکتوں

تہ بم ترک اتنت

ٹوں من جھکے مزنیں

ونگ ع سر پدوں

کری ع انچو شکوں

چوڈتک ع جوں

مان اتنگ آس جنگل ع

جنگ انت ہر گورا

چکھ نماہد اریں نامانی سیلہ انت

بمبانی آس ع شور ہاں ایر برت انت اندر ع

من زرتہ نشنگاں پہوت ع

لہیوک شورہ ع

بالاد منی کٹھے کہ اوزارے ہڑوم۔ گریں
 دست چچک کنناں پہ مہرے ہر دیں کہ گام جناں
 الہم بزاں کہ گون انت من ء تو پک گزہبریں
 منی لوٹ ء واہگ شتریں
 بیم انت پہ ساہ ء جان
 منی بے زبا نہیں دیدگ
 ہر چیزے ء کپنت

بالاد ء آئی بدل انت
 ء آ را جوڑ کن انت
 جگے ء عکسے سیاہیں
 من چون داشت باں
 کہ حالتا کے ء زرگ
 پڑ انت چہ ٹرس ء بیم ء

من ٹاپ مشین ء وہدے
 ”کی“ ء را دست جناں
 ء ایمن کنوکیں در چکانی
 گپناں کنناں دل ء
 یک میٹگے دگہ مئے
 آ، (چہ) بمباں کنناں ہلاں

(KEY) - 1

نام: ڈاکٹر فضل خالق
پتہ نام: عبدالخالق
ہندو جاہ: آبر، کچھ
پیدائش و عروج: 28 مئی 1958
وانگ: ایم بی بی ایس (بولان)

چاپ ہوئیں کتاب

دل گداز (شاعری)	دل گداز
کوہِ کبر (شاعری)	کوہِ کبر
ہر ساعت چٹکاس (ناول)	ہر ساعت چٹکاس
گچین گچ (رجسٹرڈ شاعری)	گچین گچ
میڈیا (ڈرامہ۔ رجسٹرڈ)	میڈیا
بادشاہ (رجسٹرڈ)	بادشاہ
ہنگ آنت سچ (گیدی برہند)	ہنگ آنت سچ
رجسٹرڈ نود (شخصی خاکہ)	رجسٹرڈ نود
جوہان (رجسٹرڈ شاعری)	جوہان
شلمنی برہیں چادر لال بخش پانوانی و شاعری	شلمنی برہیں چادر
امباہی سنگ بانگواہ حافظ اباگر پیشکانی و شاعری	امباہی سنگ بانگواہ
زر نکش (مخاطبہ کلہتی و شاعری)	زر نکش

پہ چاپ و جریڈگ

دزائ گچیں مرورد (بلوچ با مردانی کتہ)

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

ISBN: 978-969-8557-63-8